

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great
Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM
PAPERS

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI 12

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U THOMA (FAL)

BAMMBIRI LA VHUVHILI (P2)

LARA 2009

MARAGA: 70

TSHIFHINGA: awara 2

Bammbiri ili li na masiatari a 17.

PFESANI

Vhalani ndaela dzi tevhelaho nga vhuronwane ni sa athu u fhindula mbudziso:

1. Ni songo lingedza u vhala bammbiri lothe. Tolani siatari la ZWI RE NGOMU ni swaye nomboro dzo disendekaho kha bugu dze na guda nwaha uno. Nga murahu, ni vhale dzimbudziso uri ni kone-ha u fhindula idzo dzine na funa.
2. Bammbiri lo vhumbwa nga khethekanyo NNA:

KHETHEKANYO YA A: Nganea (35)
KHETHEKANYO YA B: Dirama (35)
KHETHEKANYO YA C: Nganeapfufhi (35)
KHETHEKANYO YA D: Vhurendi (35)
3. Tevhedzani ndaela dzo niwalwaho mathomoni a khethekanyo iniwe na inwe nga vhuronwane.
4. Fhindulani mbudziso u bva kha khethekanyo MBILI dzo fhelela, mbudziso NTHIHI-NTHIHI u bva kha INWE NA INWE ya idzo khethekanyo MBILI. (Kha KHETHEKANYO YA D: Vhurendi, ni fhindule mbudziso MBILI). Shumisani mutevhe wa u sedzulusa uri ni thusee.
5. Nomborani phindulo dzanu nga ndila ye mbudziso dza nomborwa ngayo.
6. Thomani khethekanyo INWE na INWE kha siatari LISWA.
7. Nwalani nga vhudele, nahone zwi no vhalea.
8. Ndangatshifhinga yo anganyiwaho: Shumisani minetse i re henefho kha 60 kha khethekanyo iniwe na iniwe.
9. Vhulapfu ha mbudziso ndapfu: Maipfi a u bva kha 250 u swika kha 300.

ZWI RE NGOMU

Ni fanela u fhindula mbudziso MBILI ni tshi khou shumela maraga dza 70, hu fhindulwa mbudziso NTHIHI kha lushaka luñwe na luñwe lwa bugu dze na vhala.

KHETHEKANYO YA A: NGANEA: <i>U TSHILA NDI U VHONA</i> – RN MADADZHE Fhindulani mbudziso NTHIHI inwe na inwe.		
MBUDZISO 1: <i>U tshila ndi u vhona</i>	Mbudziso ndapfu	Maraga: 35
KANA		
MBUDZISO 2: <i>U tshila ndi u vhona</i>	Mbudziso pfufhi	Maraga: 35
KANA/NA		
KHETHEKANYO YA B: DIRAMA: <i>FINDINKODO</i> – TT Mudau Fhindulani mbudziso NTHIHI inwe na inwe.		
MBUDZISO 3: <i>Findinkodo</i>	Mbudziso ndapfu	Maraga: 35
KANA		
MBUDZISO 4: <i>Findinkodo</i>	Mbudziso pfufhi	Maraga: 35
KANA/NA		
KHETHEKANYO YA C: <i>ZWA VHUTSHILO</i> – NA Milubi na LL Mafenya Fhindulani mbudziso NTHIHI inwe na inwe.		
MBUDZISO 5: <i>Ai! Ndi mini?</i>	Mbudziso ndapfu	Maraga: 35
KANA		
MBUDZISO 6: <i>Wo mu nonela</i>	Mbudziso pfufhi	Maraga: 35
KANA/NA		
KHETHEKANYO YA D : VHURENDI Fhindulani mbudziso MBILI dziñwe na dziñwe.		
MBUDZISO 7: <i>Ri londe haya hashu</i>	Mbudziso pfufhi	Maraga: 17½
KANA/NA		
MBUDZISO 8: <i>Mukosi wa luaviavi</i>	Mbudziso pfufhi	Maraga: 17½
KANA/NA		
MBUDZISO 9: <i>Bafanabafana</i>	Mbudziso pfufhi	Maraga: 17½
KANA/NA		
MBUDZISO 10: <i>Tshelede</i>	Mbudziso pfufhi	Maraga: 17½

MUTEVHE WA U SEDZULUSA

KHETHEKANYO	MBUDZISO	TSHIVHALO TSHA MBUDZISO TSHO TEAHO	✓
A: Nganea (mbudziso ndapfu KANA pfufhi)	1 – 2	1	
KANA/NA			
B: Dirama (Mbudziso ndapfu KANA pfufhi)	3 – 4	1	
KANA/NA			
C: Nganeapfufhi (Mbudziso ndapfu KANA pfufhi)	5 – 6	1	
KANA/NA			
D: Vhurendi	7 – 10	2	

KHETHEKANYO YA A: NGANEA

U TSHILA NDI U VHONA – RN Madadzhe

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha idzo dzi re afho fhasi.

MBUDZISO 1 (Mbudziso ndapfu)

Mulaedza muhulwane buguni iyi ndi ufhio? Talutshedzani ni tshi tikedza nga mafhungo a wanalaho buguni iyi.

[35]

KANA

MBUDZISO 2 (Mbudziso pfufhi)

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni kone u fhindula mbudziso dzi a tevhelaho:

Mashudu u pfa zwe Ndatiso a amba, ho ngo tsha lengalenga, o mbo di gidimela goloini yawe. A i ritha a mbo di vha o livha mudini wa Maria.

"Maria a nga vha a tshi khou ntshuma mini? Hafhu ro funana u bva kale? Kani u khou vhona ndi si na maimo a ntha? Kani u khou vhona ndi tshi tou vha mabalane muvhusoni? Kani u khou vhona ndi tshi khou gidima nga tshikorokoro tsha kalekale?"

Hu sa athu na u fhela tshifhinga tshilapfu, Mashudu a vha a tshi ri o wa mudini wa Maria. Vhunga na gethe yo vha i songo valwa, o mbo di ya a paka goloi yawe nga ngei murahu. "Matsina maambiwa ndi one. Mashudu u ralo nga u vhona goloi ya Mpho. Ndatiso, izwo o vha a tshi khou mmbudza ngoho. Litshani ndi khokhonye." Kukhokhonyele kwa hone, ndi kwa muthu o sinyuwaho. "Maria! Maria!" muvhidzeleli ndi Mpho.

"Ndi mini? Ndi mini Mpho?" Maria u aravha nga ipfi line la tou pfala zwauri ndi la muthu a re na khofhe. "Ndi khou pfa hu na muthu ane a khou khokhonya. A nga vha e nnyi?"

- 2.1 Hu na vhushaka-de vhukati ha Ndatiso na Mashudu? (1)
- 2.2 Hu na vhushaka-de vhukati ha Mashudu na Maria? (1)
- 2.3 Mashudu o vha a tshi shuma mini? (1)
- 2.4 Mushumo we Mpho a gudela wone ndi ufhio? (1)
- 2.5 Mushumo wa Maria ndi ufhio? (1)
- 2.6 Ho bvelela mini nga murahu ha musu Maria o no vula vothi? Bulani ZWIVHILI. (4)

- 2.7 Mafhungo aya a khou bvelela ngafhi? (1)
- 2.8 U ya nga ha kuhumbulele kwa Mashudu hu na zwine Maria a khou mu litshela zwone. Ndi zwifhio? Bulani ZWIRARU. (6)
- 2.9 Ndi zwifhio zwe Mashudu a vhudzwa nga Ndatiso? (2)
- 2.10 Nga murahu ha musi o vhudzwa ayo mafhungo o ita mini? (1)
- 2.11 'Tshikorokoro' ndi mini? (2)
- 2.12 Ndi ngani Maria o funana na Mpho? Bulani ZWIVHILI. (4)
- 2.13 Ndi ngani Maria a songo hana u vula vothi musi Mashudu a tshi khou khokhonya? (2)
- 2.14 Mpho na Mashudu vho vha vha tshi divhana? Tikedzani phindulo yaṅu. (2)
- 2.15 Ndatiso ni mu dzhia sa mubvumbedzwa-de nganeani iyi? Tikedzani phindulo yaṅu. (3)
- 2.16 Arali ho vha hu inwi Mashudu, ni vhona unga no vha ni tshi do ita mini? (3)
- [35]

TḐHANGANYELO YA KHETHEKANYO IYI YA A: 35

KANA/NA

KHETHEKANYO YA B: DIRAMA

FINDINKODO – TT Mudau

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha idzo dzi re afho fhasi.

MBUDZISO 3 (Mbudziso ndapfu)

Muniwali o kona u gumafhi u bveledza vhatambi vhahulwane diramani iyi? [35]

KANA

MBUDZISO 4 (Mbudziso pfufhi)

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni kone u fhindula mbudziso dzi a tevhelaho:

Aiwaa, nndwa yashu zwino ndi ya u fhungudza vhugevhenga na u lusa u sika mishumo kha vhadzulapo. Ndayotewa ya shango lashu yo fhela. Ndi lone ifa la vhana vha vhana vhashu. Ndaa.

- 4.1 Mafhungo ayo o ambiwa nga nnyi? (1)
- 4.2 Muambi o vha a tshi khou amba na nnyi? (1)
- 4.3 Ho vha ho bvelela mini zwine zwa tokonya muambi uri a ambe ayo mafhungo? (3)
- 4.4 Uyo muambi o vha e na vhuimo-de kha zwa polotiki? (2)
- 4.5 Bulani madzina mararu a vharangaphanda vha madzangano a polotiki o bulwaho buguni iyi, ni dovhe ni bule na madzangano avho. (6)
- 4.6 Ndayotewa ndi mini? Talutshedzani nga vhudalo. (4)
- 4.7 Bulani zwithu zwitanu zwine arali inwi no vha ni murangaphanda kana muphuresidennde wa shango no vha ni tshi nga itela lushaka zwone. (5)
- 4.8 RDP ndi mini? (2)
- 4.9 Ndi ngani uyo muambi o vha a tshi khou amba nga ha u sikela vhadzulapo mishumo? (3)
- 4.10 Murangaphanda wavhudi u vhonala nga mini? Talutshedzani. (3)

- 4.11 Arali inwi no vha ni Muphuresidennde Vho-Muthumukhulu no vha ni tshi
do ita mini u langa nyimele i re kha dirama iyi? Talutshedzani. (3)
- 4.12 "Apartheid" yo ambiwaho kha dirama iyi ndi ifhio? (2)
[35]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO IYI YA B: 35

KANA/NA

KHETHEKANYO YA C: NGANEAPFUFHI

ZWA VHUTSHILO – NA Milubi na LL Mafenya

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha idzo dzi re afho fhasi.

MBUDZISO 5 (Mbudziso ndapfu)

NDI A PUTEDZA HA ITEA DEMBE

Nganeapfufhi ya "*Ndi a putedza ha itea dembe*" i na zwine ya ri funza zwone (milaedza) vhutshiloni. Inwi bulani zwiṱanu ni tshi tikedza nga zwi bvaho kha iyi nganeapfufhi.

[35]

KANA

MBUDZISO 6 (Mbudziso pfufhi)

AI! NDI MINI?

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni kone u fhindula mbudziso dzi a tevhelaho:

Tsho mangadzaho vhathu ndi tsha uri Vho-Mathada vha nga vha hani na niwana na Avhaathu ngeno hu na uri vho vha vha tshi khou balelwa nga mufumakadzi wa u thoma. U balelwa havho u vha na vhana ndi tshone tshithu tsho itaho uri vha ṭalane na mufumakadzi wavho wa u thoma. Vha zwi divhesaho ndi vha no ri Vho-Mathada ndi vha no ṭolou siwa vho edela vhe vhoṭhe khishini musi hu hone mbokoti i tshi khou naka na shango.

Afha ḍafulani iyi ye Vho-Mathada na mufumakadzi vha vha vho dzula khayoy, ho vha hu na vhafunzi vhavhili, Mangalani na Tshitereke. Mangalani ndi mufunzi we a vha e na bvumo lihulu u ya nga he shango la ya. Musi waini yo no ya ṭhohoni, Mangalani zwe a vha a tshi vho amba na u ita zwo vha zwi si tsha pfadza.

- 6.1 Bulani madzina a vhathu vhararu vhe vha vha vho dzula ḍafulani lithihi na Vho-Mathada. (3)
- 6.2 Mafhungoni aya e na vhala ni vhona zwe zwa kunga Mangalani uri a ambise Avhaathu zwi zwifhio? (2)
- 6.3 Musadzi wa vhuvhili wa Vho-Mathada ndi nnyi? (1)
- 6.4 Ndi tshini tshe tsha ita uri Vho-Mathada vha male musadzi wa vhuvhili? (2)
- 6.5 Aya mafhungo a khou bvelela vhathu vhe ngafhi? (1)

- 6.6 Ndi ufhio mushumo we wa vha u tshi shuniwa nga Sofi? (1)
- 6.7 Kha nganeapfufhi iyi hu na zwithu zwi songo teaho u itwa nga mufunzi. Inwi zwi buleni. (2)
- 6.8 Sumbedzani phambano NTHIHI ya kutshilele vhukati ha Sofi na mufumakadzi wa Vho-Mathada wa vhuvhili. (2)
- 6.9 Buletshedzani mbonalo ya tshivhumbeo tsha musadzi wa vhuvhili wa Vho-Mathada. (1)
- 6.10 Kha nganeapfufhi iyi hu na zwine ra guda vhutshiloni. Zwi buleni. (2)
- 6.11 Vho-Mathada vho ri u nwa waini vha thoma u kumedza dafulani. Inwi bulani masiandaitwa o bveledzwaho nga u nwa waini na u kumedza uho. (2)
- 6.12 Mbudziso dzi tevhelaho dzi fhinduleni nga *Ee kana Hai*, ni dovhe ni tikedze phindulo yaṅu:
- 6.12.1 Mangalani ndi mufunzi a funaho vhasadzi. (2)
- 6.12.2 Sofi o tenda musi Mangalani a tshi ri u ḁo mu fheletshedza. (2)
- 6.12.3 Vho-Mathada ndi munna we a mala mufumakadzi muthihi fhedzi. (2)
- 6.13 Kha mafhungo a tevhelaho nangani phindulo yo teaho kha nṅa dze na nṅa:
- 6.13.1 Avhaathu a tshi tuwa na Mangalani thoiletthe ndi musi Vho-Mathada vha tshi khou ...
- (i) kumedza (ii) nwa waini (iii) dzhia mihani (iv) ḁa. (2)
- 6.13.2 Mufunzi we a vha e na bvumo ḁihulu ndi ...
- (i) Joni (ii) Tshiṭereke (iii) Madonono (iv) Mangalani. (2)
- 6.14 Ni vhona zwe Mangalani a ita thoiletthe na mufumakadzi wa Vho-Mathada zwi tshi anana na mushumo wawe? Tikedzani. (3)
- 6.15 Zwe Vho-Mathada vha ṅangana nazwo vho mala mufumakadzi wavho wa vhuvhili zwi a ni takadza kana zwi a ni pfisa vhuṅungu? Tikedzani phindulo yaṅu. (3)

ṰHANGANYELO YA KHETHEKANYO IYI YA C: 35

KANA/NA

KHETHEKANYO YA D: VHURENDI

MBUDZISO 7 (Mbudziso pfufhi)

Vhalani tshirendo tshi tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzo disendekaho khatsho:

Ri londe haya hashu – T Mudau

- 1 Matsheloni ri karuswa nga nyimbo
- 2 Dzi laho thendo kha Ramakole Ene Musiki.
- 3 Maṭo a gavha luṭalazaza, naa khe ri sa fuki,
- 4 Vhududo ha duvha ri sike lwashu luimbo.
- 5 Ri rende Ramakole Musiki wa mvula
- 6 O ri neaho shango, zwimela na phukha ri vhuse
- 7 Nga tshanda tshi londaho vhutshilo vhu ande,
- 8 Ri khunyeledze zwo sikiwaho nga Raluvhimba.
- 9 Yawee! iwe muthu, ngavhe u vhe muthu
- 10 Wa vhuthu- "Ubuntu" u londe.
- 11 U si vouthe wa shandukisa haya hashu
- 12 Daledale u murandoni wa tseḁa na lupfumo.
- 13 Vhekanya he wa tshinyadza; sikulula
- 14 Mvula dzi ne, milambo i elele sa mulovha.

- 7.1 Tshirendo itshi ndi tsha lushaka-de? Tikedzani phindulo yaṅu. (2)
- 7.2 Ndi mini zwi rendaho Mudzimu nga matsheloni? (1)
- 7.3 Hu na maipfi mararu e murendi a a shumisa ane a vha pfanywa ya ipfi *Mudzimu*. A buleni. (3)
- 7.4 Bulani ZWIRARU zwe Mudzimu a ri nea zwone. (3)
- 7.5 Ndi ngani mvula dzi si tsha na? (2)
- 7.6 Neani ṭhalutshedzo dza maipfi haya: *ḁaledale, tseḁa*. (2)
- 7.7 Topolani linyanyu ni bule na mushumo waḁo tshirendoni itshi. (2)
- 7.8 Ndi zwifhio zwi dinaho murendi kha tshirendo hetshi? (2)
- 7.9 Topolani ipfi lo niwalwaho nga luambo lusili ni li niwale. (1½)
- [17½]

KANA/NA

MBUDZISO 8 (Mbudziso pfufhi)

Vhalani tshirendo tshi tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzo disendekaho khatsho:

Mukosi wa luaviavi – T Makhado

- 1 Maño u shenga ndi ha ðuvha na ðuvha
- 2 U nga u dzula nga vhutungu hu hashu
- 3 Vhutungu vhu ri navhisaho milenzhe
- 4 Ra anea one a matungu
- 5 Nga mbilu vhutungu tshone tshililo tsha vhutungu.
- 6 Namusi lashu lo shanduka Sodomu na Gomora
- 7 Lone lo rangisa vhutudzi na vhuada phanda
- 8 Zwa vha zwone phangami ya lino
- 9 Tsinyuwo tshifhatuwo tsha wa tadulu
- 10 Tsha kavha vhunga gwitha kha muvhula wa tsilu.
- 11 Mitodzi matoni a mbilu yo shingidzhelaho
- 12 Vhone vha mbilu ntsu vhe koto
- 13 Namusi vha sea vha xaxara
- 14 Sa khali tshivhasoni vha pembela
- 15 La matshelo dakalo la pfuvha nga mvuwo ya mutsho.
- 16 La namusi li kovhela khofheni ha dakalo hu songo vhone
- 17 Matamba a tusa tshinwi tsha dakalo muthuni
- 18 Sa tshinoni dakalo la kavha vhubvaduva la kavha
- 19 Zwa nga shotha li rothaho thavhani dza Libanoni
- 20 Magalangafhasi a do simuwa mugugumelani thovhoni dza mbilu.

8.1 Kha mbudziso dzi tevhelaho nangani phindulo i re yone ni i ntwale:

8.1.1 Kha mutaladzi wa u thoma murendi u khou sumbedza uri ...

- A vhatu vha khou diphina nga u la.
- B vhatu hu na zwine vha shenga ðuvha linwe na linwe.
- C vhatu vha khou tambula.

(2)

8.1.2 Mafhungo a Sodomu na Gomora a wanala nga vhudalo ...

- A buguni dza vhurendi.
- B bivhilini.
- C buguni dza nyimbo.
- D kha thesorasi.

(2)

8.1.3 Gwitha ...

- A ndi tshinoni tshi no tshela vhusiku.
- B ndi tshinoni tshi no dzula madini.
- C ndi tshinoni tshi no la thoro.
- D ndi tshinoni tsha vhaloi. (2)

8.2 Ndi vhuada vhufhio he ha bvelela Sodomu na Gomora? (2)

8.3 Tshirendo itshi ndi tsha lushaka-de? (1)

8.4 Nani thalutshedzo dza maipfi haya: *phangami, magalangafhasi*. (2)

8.5 Vhudipfi ha murendi tshirendoni itshi ndi vhufhio? (2)

8.6 Topolani mutaladzi u sumbaho uri vhuada vhune ha khou bvelela shangoni ho dina Mudzimu. (2)

8.7 Tshifanyiso tsha muhumbulo tshi wanalaho kha tshitanza tsha vhuraru ndi tshifhio? (1)

8.8 U ya nga ha tshitanza tsha u fhedzisela zwi fhedzaho dakalo la vhathu ndi zwifhio? (1)

8.9 Tshirendo itshi tshi na mitaladzi mingana? (½)
[17½]

KANA/NA

MBUDZISO 9 (Mbudziso pfufhi)

Vhalani tshirendo tshi tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzo disendekaho khatsho:

Bafanabafana – LR Ndlovu

- 1 Bafanabafana i rungunyela sa mutomba lunwenweni
- 2 I nga khomba tshitongiswa tsha mbilu
- 3 Sa madi lwanzheni, dzina la shango i mbo alamisa
- 4 Khudani nna ha sokou pfala 'Bafanabafana'
- 5 Bafanabafana iwe thobvuniwa ya lino
- 6 Ngavhe u vhe tombo ndi musi u musuku
- 7 Ngavhe u vhe ludi, ndi musi u mutoli
- 8 Ngavhe u vhe ndu, wo vha u tshi do vha pfamo.
- 9 Vhuthihi nga vhu nge ha guma la notshi
- 10 Ndivho na mbilu zwi vhe zwithihi
- 11 Ni si kudane sa nanga dza kholomo nga tshanu
- 12 Musi khaedu i thavha ni si dzhenwe nga nowagudu
- 13 Mulunzhedzi wa vhuthihi ha vhataleli sa musomi wa tshithatha
- 14 Mukodeli wa vhuludu, ndi iwe Bafanabafana
- 15 Iwe ngwenya ya Afrika, luvhomba lwa Afrika Tshipembe
- 16 Ndau i vhombaho lifhasi la tetemela.
- 17 Thuthuwedzo yau 'Madiba Magic' nga i nwelele maramboni
- 18 Iwe u shanduke tshiala tsha Afurika Tshipembe
- 19 Mihuvho na mifhululu nga zwi tavhe bonelelo kha iwe
- 20 Ngauri fhulufhelo la lushaka ndi enewe.

- 9.1 Kha tshitanza tsha u thoma topolani mutaladzi u sumbaho uri Bafanabafana ndi thimu i divhiwaho lifhasini lothe. (2)
- 9.2 Nani thalutshedzo dza maipfi haya: *khomba, mutoli*. (2)
- 9.3 Ndi tshifanyiso tshifhio tsha muhumbulo tsho shumiswaho kha mutaladzi wa vutahe? (1)
- 9.4 Bafanabafana i a kunda thimu dzothe dza Afrika Tshipembe? Tikedzani phindulo yanu nga u khoutha zwi bvaho tshirendoni itshi. (3)
- 9.5 Thimu iyi ya Bafanabafana murendi u a i funa? Tikedzani phindulo yanu. (3)

- 9.6 Topolani mutaladzi u sumbedzaho uri Vho-Mandela vho dzhenelela kha u
tutuwedza thimu iyi. (2)
- 9.7 Nwalani mutaladzi wa vhu 12 nga maipfi anu. (2)
- 9.8 Ndi zwifhio zwine zwa tea u tutuwedza vhatambi vha thimu ya
Bafanabafana? (2)
- 9.9 Fhedzisani: Guma ndi la ... (½)
[17½]

KANA/NA

MBUDZISO 10 (Mbudziso pfufhi)

Vhalani tshirendo tshi tevhelaho u ri ni do kona u fhindula mbudziso dzo disendekaho khatsho:

Tshelede – W Silidi

- 1 U muthomi wa mirango
- 2 Iwe mulwa na tshika
- 3 U muvhuthanyi wa mirafho
- 4 Iwe muvhofhekanyi wa dzitshaka
- 5 U ita munnanna
- 6 Iwe muambadza matongo
- 7 U nea thonifho munna
- 8 Wa tshenisa midi
- 9 Wo naka wo vhifha
- 10 Wo vhifha nga muthu
- 11 Mudifho wau u a vhavha
- 12 Lunako lwau a si lwa vhuthu
- 13 U shandula mbilu-vhuthu ya vha mbilu-tombo
- 14 U sengenedza vhathu ya fhedza yo tswuka
- 15 Wa nwa mapfura ha sala marambo
- 16 Wa tekulisa nemudi vhana vha sala vha tshi sika

- 10.1 Kha tshirendo itshi murendi u khou khoda kana u khou sasaladza tshelede? Tikedzani phindulo yanu. (2)
- 10.2 Nani thalutshedzo ya mutaladzi wa vhumalo. (2)
- 10.3 Topolani mutaladzi u sumbaho uri muthu a re na tshelede u a huliswa. (2)
- 10.4 Murendi tshelede u i vhona nga ndila-de? (2)
- 10.5 Topolani mutaladzi u sumbaho uri vhaiwe vhathu a vha koni u shumisa tshelede zwavhudi. (2)
- 10.6 Ndi raimi ya lushaka-de yo shumiswaho kha tshitanza tsha u fhedzisela? I sumbedzeni. (2)
- 10.7 Ndi pfalandothe ifhio i bveledzaho asonentsi kha mutaladzi wa u fhedzisela? (1)

- 10.8 Topolani mutaladzi u sumbaho uri tshelede i a ita uri muthu we a vha o
luga a vho vha na tshituhu. (2)
- 10.9 Nani thalutshedzo dza maipfi haya: *mirafho, sika*. (2)
- 10.10 Tshitanza tsha vhuvhili tshi na mitaladzi mingana? (½)
[17½]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO IYI YA D: 35

MARAGAGUTU: 70